

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Комітет з питань бюджету

01008, м.Київ-8, вул. М. Грушевського, 5, тел.: 255-40-29, 255-43-61, факс: 255-41-23

Комітет Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій

*Про розгляд законопроекту
за реєстр. № 5467 від 05.05.2021*

Комітет Верховної Ради України з питань бюджету на своєму засіданні 14 липня 2021 року (протокол №95) відповідно до статей 27 і 109 Бюджетного кодексу України та статті 93 Регламенту Верховної Ради України розглянув проект Закону України про формування та розміщення державного та/або регіонального замовлення на підготовку фахівців з вищою, фаховою передвищою освітою, наукових, науково-педагогічних кадрів, кваліфікованих робітників та слухачів підготовчих відділень закладів вищої освіти, на післядипломну освіту, за реєстр. № 5467 від 05.05.2021 р., поданий Кабінетом Міністрів України, і повідомляється наступне.

Законопроектом, як зазначено у пояснювальній записці до нього, пропонується врегулювати особливості відносин, що виникають у зв'язку з формуванням та розміщенням державного та/або регіонального замовлення на підготовку фахівців з вищою, фаховою передвищою освітою, наукових, науково-педагогічних кадрів, кваліфікованих робітників та слухачів підготовчих відділень закладів вищої освіти, на післядипломну освіту, шляхом ухвалення нового закону.

Одночасно, відповідно до Прикінцевих та перехідних положень законопроекту, пропонується визнати таким, що втратив чинність Закон України «Про формування та розміщення державного замовлення на підготовку фахівців, наукових, науково-педагогічних та робітничих кадрів, підвищення кваліфікації та перепідготовку кадрів» (далі – Закон).

Новаціями запропонованої законодавчої ініціативи, що відрізняють законопроект від чинного на даний час Закону, зокрема є:

- формування окремо державного та регіонального замовлення з уточненням відповідно термінологічних визначень;
- визначення замовників, а саме державним замовником є міністерство, інший центральний орган виконавчої влади, Національна академія наук України, галузеві національні академії наук, інший визначений Кабінетом Міністрів України державний орган - головний розпорядник бюджетних коштів, а регіональним замовником - міністерство, інший орган виконавчої

влади Автономної Республіки Крим, обласні, Київська та Севастопольська міські державні адміністрації;

- укладання державного (регіонального) контракту на підготовку фахівців, запровадження автоматизованого адресного розміщення місць державного (регіонального) замовлення (через Єдину державну електронну базу з питань освіти (ЄДЕБО)) між закладами освіти шляхом надання вступнику рекомендацій щодо зарахування у певний заклад освіти або наукову установу на місця навчання за кошти загального фонду державного (відповідного місцевого) бюджету на підставі його конкурсного балу;

- формування державного (регіонального) замовлення у розрізі освітніх, освітньо-професійних, освітньо-наукових, наукових ступенів, освітньо-кваліфікаційних рівнів, галузей знань, спеціальностей і професій з урахуванням середньострокового (регіонального середньострокового) прогнозу потреби у фахівцях, наукових, науково-педагогічних та робітничих кадрах на ринку праці на плановий рік та наступні за ним два роки та обсягів видатків загального фонду державного бюджету (відповідного місцевого бюджету) на зазначені цілі;

- застосування конкурсних засад при розміщенні державного (регіонального) замовлення з урахуванням також і пропозицій Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій, на підставі адресного розміщення місць державного (регіонального) замовлення.

Щодо окремих положень запропонованої законодавчої ініціативи варто відмітити про таке:

- положеннями законопроекту пропонується встановити, що середня вартість підготовки одного приведеного здобувача вищої, фахової передвищої, професійної (професійно-технічної), післядипломної освіти, аспіранта, асистента-стажиста, ад'юнкта, докторанта та слухача підготовчого відділення закладу вищої освіти визначається згідно з **паспортом відповідної бюджетної програми відповідного державного замовника**.

На сьогодні Законом встановлено, що орієнтовна середня вартість підготовки одного кваліфікованого робітника, фахівця, аспіранта, докторанта розраховується відповідно до методики, затвердженої Кабінету Міністрів України */відповідну методику затверджено постановою Уряду від 20.05.2013 р. № 346 «Про затвердження Методики розрахунку орієнтовної середньої вартості підготовки одного кваліфікованого робітника, фахівця, аспіранта, докторанта»/*.

Слід зазначити, що відповідно до наказів Міністерства фінансів України 29.12.2002 № 1098 «Про паспорти бюджетних програм» та від 10.12.2010 № 1536 «Про результативні показники бюджетної програми» у паспорті бюджетної програми показники ефективності, серед іншого, визначаються як витрати ресурсів на одиницю показника продукту *(тобто, відображається середнє значення обсягу витрат на підготовку одного фахівця за бюджетною програмою для усіх спеціальностей і форм навчання)*. Показники ж

державного замовлення мають містити орієнтовну середню вартість підготовки одного кваліфікованого робітника, фахівця, аспіранта, докторанта **у розрізі спеціальностей**.

Відтак, було б доцільно зберегти чинні норми законодавства щодо розрахунку орієнтовної середньої вартості підготовки одного кваліфікованого робітника, фахівця, аспіранта, докторанта у порядку затвердженому Кабінетом Міністрів України;

- законодавча ініціатива передбачає можливість врахування при формуванні показників державного (регіонального) замовлення на підготовку фахівців з фаховою передвищою освітою на відповідний рік потреби на розрахунковий рік оборони України, державної безпеки і захисту державного кордону, інших військових формувань та правоохоронних органів, державних підприємств, організацій, закладів та установ (державних підприємств, організацій, закладів та установ відповідного регіону, комунальних підприємств, організацій, закладів та установ) /крім виборних посад та посад, які заміщуються на умовах конкурсного відбору/, а також можливого врахування за спеціальностями, яким надається особлива підтримка, потреби інших юридичних осіб публічного та приватного права у працівниках, які будуть забезпечені робочими місцями на території України, за умови прийняття ними на себе зобов'язань з практичної підготовки здобувачів фахової передвищої освіти.

При цьому, відповідно до Прикінцевих та перехідних положень законопроекту дія таких норм в частині фахової передвищої освіти започатковується після затвердження відповідно до Закону України «Про фахову передвищу освіту» порядку надання державної (місцевої) фінансової підтримки для здобуття фахової передвищої освіти за рахунок державного (місцевого) бюджету, але не раніше 1 січня 2022 року.

Водночас, у законопроекті загалом не встановлено будь-яких вимог до замовників (інших юридичних осіб публічного та приватного права) у разі невиконання ними своїх зобов'язань та відповідно відшкодування бюджетних коштів, витрачених на підготовку фахівців, у разі відмови їм у працевлаштуванні. Зазначене у свою чергу може зумовити неефективне використання бюджетних коштів.

Окрім того, слід зауважити, що у законопроекті, як і у чинній редакції Закону, встановлено, що державні (регіональні) замовники **подають щороку до 1 грудня** центральному органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері державного замовлення (органу виконавчої влади Автономної Республіки Крим, що забезпечує формування та реалізує на території Автономної Республіки Крим державну політику у сфері економічного розвитку і торгівлі, структурним підрозділам обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій з питань соціально-економічного розвитку регіону), **пропозиції** до проекту рішення Кабінету Міністрів України (до проекту рішення місцевих державних адміністрацій щодо регіонального замовлення) **щодо обсягів державного**

(регіонального) замовлення на плановий рік та наступні за ним два роки у кількісному та вартісному показниках.

В свою чергу, центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері державного замовлення (орган виконавчої влади Автономної Республіки Крим, що забезпечує формування та реалізує на території Автономної Республіки Крим державну політику у сфері економічного розвитку і торгівлі, структурні підрозділи обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій з питань соціально-економічного розвитку регіону), **формує зведені обсяги державного замовлення та подає їх** центральному органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної фінансової і бюджетної політики (органу виконавчої влади Автономної Республіки Крим, що забезпечує формування та реалізацію державної фінансової і бюджетної політики, структурним підрозділам обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій з питань бюджетної політики та фінансів), **для включення до проекту закону про Державний бюджет України (рішення про затвердження місцевого бюджету) на плановий рік**

Щодо зазначеного слід зауважити наступне.

- **запропоновані положення не враховують** вимог частини другої статті 96 Конституції України та частини третьої статті 37 Бюджетного кодексу України (далі – Кодекс), якими встановлено, що Кабінет Міністрів України не пізніше 15 вересня кожного року подає до Верховної Ради України проект закону про Державний бюджет України на наступний рік, а також, вимог частини шостої статті 159 Регламенту Верховної Ради України, якою встановлено, що Закон про Державний бюджет України приймається Верховною Радою України до 1 грудня року, що передує плановому */слід зауважити, що Урядом станом на 1 липня 2021 року не ухвалено рішення про державне замовлення на підготовку фахівців, наукових, науково-педагогічних та робітничих кадрів, на підвищення кваліфікації та перепідготовку кадрів у 2021 році/;*

- застосовані у законопроекті поняття «плановий рік», не узгоджується із визначеним у бюджетному законодавстві терміном «плановий бюджетний період».

Відтак, зважаючи на викладене, зазначені вище положення законопроекту необхідно узгодити із вимогами Конституції України, Кодексу, Регламенту Верховної Ради України, зокрема, щодо встановлення у законопроекті положень про підготовку та затвердження обсягів державного (регіонального) замовлення до внесення на розгляд Верховної Ради України проекту закону про Державний бюджет України (рішення про затвердження місцевого бюджету) на наступний рік, а також приведення у відповідність окремих положень із бюджетною термінологією. Аналогічний висновок висловлено також Головним науково-експертним управлінням Апарату Верховної Ради України (далі - ГНЕУ).

Окрім того, слухними є зауваження ГНЕУ, зокрема, стосовно **конкретизації** у визначенні поняття щодо адресного розміщення місць

державного (регіонального) замовлення, зокрема, шляхом надання вступникам рекомендацій до зарахування у певний заклад освіти або наукову установу на місця навчання за кошти **загального фонду державного (відповідного місцевого) бюджету** на підставі його конкурсного балу, або частини відповідного бюджету, з якої мають виділятися відповідні кошти, зважаючи на те, що відповідно до частини першої статті 13 Кодексу бюджет може складатися із загального та спеціального фондів, а частиною п'ятою цієї статті розподіл бюджету на загальний та спеціальний фонди, їх складові частини визначаються виключно цим Кодексом та законом про Державний бюджет України.

Щодо впливу положень законопроекту на показники бюджету, то їх реалізацію належить здійснювати за рахунок та в межах бюджетних призначень, які щорічно передбачаються у державному та місцевих бюджетах на забезпечення освітньої діяльності, зокрема, на підготовку фахівців з вищою, фаховою передвищою освітою, наукових, науково-педагогічних кадрів, кваліфікованих робітників та слухачів підготовчих відділень закладів вищої освіти, на післядипломну освіту.

Відповідно до пояснювальної записки до законопроекту, підготовленої Міністерством розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України, та за висновком Міністерства фінансів України реалізація положень законопроекту не потребуватиме додаткових видатків державного та місцевих бюджетів.

За наслідками розгляду Комітет прийняв рішення, що проект Закону України про формування та розміщення державного та/або регіонального замовлення на підготовку фахівців з вищою, фаховою передвищою освітою, наукових, науково-педагогічних кадрів, кваліфікованих робітників та слухачів підготовчих відділень закладів вищої освіти, на післядипломну освіту, за реєстр. № 5467 від 05.05.2021 р., поданий Кабінетом Міністрів України:

матиме вплив на показники державного та місцевих бюджетів (реалізація положень законопроекту здійснюватиметься за рахунок та в межах щорічно визначених у державному та місцевих бюджетах бюджетних призначень на здійснення освітньої діяльності). У разі прийняття відповідного закону він може набирати чинності згідно із законодавством;

рекомендувати Комітету питань освіти, науки та інновацій при опрацюванні законопроекту узгодити його положення із вимогами статті 96 Конституції України, статтями 1, 3, 13, 37 Бюджетного кодексу України, статті 159 Регламенту Верховної Ради України, врахувавши зауваження, викладені у висновках Комітету з питань бюджету та Головного науково-експертного управління Апарату Верховної Ради України.

Голова Комітету

Ю.Ю. Арістов

ЕАС ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: Арістов Юрій Юрійович

Сертифікат: 58E2D9E7F900307B04000000D6452E0032508F00

Дійсний до: 28.01.2023 0:00:00

Апарат Верховної Ради України
№ 04-13/9-2021/235789 від 15.07.2021

588352